

JÉZUS TANÍTVÁNYAINAK ISMERTETŐJEGYE

Jn 13,35

Altalánosan ismert mondás: ugyanazon a fán nincs teljesen egyforma két levél. Azt fejezi ki ez, hogy nincs két ember, aki mindenben egyforma lenne, bármennyire is hasonlítanak egymáshoz. Még a megkülönböztethetetlennek látszó ikertestvéreknek is vannak olyan sajátos jegyeik, melyek alapján szüleik, legközelebbi hozzátartozóik különbséget tudnak tenni közöttük. De nemcsak az egyéneknek, hanem népcsoportoknak, népeknek is vannak olyan reájuk jellemző ismertetőjegyeik, amelyek más népektől, népcsoportoktól megkülönböztetik őket.

Ezek a jegyek kétfélék: külsők, testiek és belsők, lelkiek, szellemiek. Ezek az utóbbiak az egyének és népek, népcsoportok gondolkodásmódjának, erkölcsi felfogásának sajátosságában jelentkeznek. Minthogy pedig az ember értékmérője mindenekelőtt a lelki, szellemi világa, erkölcsi felfogása: egyénekre és csoportokra nézve is a belső, lelki-szellemi ismertetőjegyek a fontosabbak, minthogy ezek együtt alkotják a szellemét.

Miért figyelmeztette Jézus tanítványait, hogy arról ismerik meg őket, hogy az ő tanítványai, ha egymást szeretik, azaz jellegzetes, honfitársaiktól, másoktól megkülönböztető jegyük a szeretet? Jézus a farizeusokat a másokkal szemben tanúsított elfogult magatartásuk miatt sokszor kárhoztatta az evangéliumok tanúsága szerint.

Erre vonatkozik, ezt példázza az irgalmas szamaritánus története, mely azt igyekszik érzékeltetni, hogy minden ember felebarátunk, testvérünk, szerencsétlen sorsában tehát segítenünk kell rajta a szeretet parancsából kifolyólag, bárki legyen, bármily nemzethez, fajhoz tartozzék. A felebaráti szeretet parancsa tehát nem csupán egy elkülönült csoportra vonatkozik, hanem mindenkire, még ellenségeinkre is. Ezért mondja Jézus: „Hallottátok, hogy megmondattott: Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet. Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek“ (Mt 5, 43—44). Az Isten iránti szeretet után a legfőbb parancsolat a felebarátaink szeretete, amely többet ér minden égő és véres áldozatnál, természetszerűleg következik mindebből, hogy követői, elsősorban tanítványai számára jellemző tulajdonságul, benső ismertetőjegyül Jézus a szeretetet jelölte meg.

Tudjuk, hogy Jézus tanításainak központi gondolata az Isten országa. Ez az az eszmény, melynek megvalósulása eloszlat minden ellentétet, bajt, nyomorúságot. Ennek az eszménynek megvalósulásáért való munkára, küzdelemre hívta el tanítványait, ezt a munkát, küzdelmet tűzte ki számunkra életcéllul (Mt 4, 19). Tehát tanítványai alkották azt a közösséget, melynek életfeladata kell hogy legyen az Isten országa megvalósulásáért való szüntelen küzdelem.

Valamely embercsoport együttes munkája csak úgy lehet eredményes, valamely eszmény csak úgy válhatik valósággá, ha az érte küzdők mindenikét áthatja az eszményért való lelkesültség, a közös cél elérésére való törekvés, és ha a törekvésben, munkában szilárdan össze-

tartanak. Isten országának alapköve a szeretet, s a megvalósulásért munkálkodók összetartásának alapja is az egymás megbecsüléséből származó szeretet kell hogy legyen. Csak akik egymást megbecsülik, szeretik, azok tudnak közös célért együtt önfeláldozóan, kitartóan küzdeni, munkálni. Követ, kavicsot bármennyit halmozhatsz, rakhatsz össze, nem lesz abból épület, de ha cementtel, kötőanyaggal betonná alakítod, a mulandósággal dacoló épületet rakhatsz belőle. Ilyen kötőanyaga az emberi közösségnek a szeretet, amely nagy tettek létesítője lehet. Ezért jelölte ki Jézus tanítványai, az Isten országa megvalósításáért munkálkodók számára az egységbe kapcsoló szeretetet, amelyről mindenki megismeri őket.

A keresztény egyház Jézus központi tanítása értelmében az Isten országa megvalósítására létesült intézmény. Idők folytán az egyetemes egyház keretein belül alakult különböző felekezetek a maguk sajátos módján igyekeznek megvalósítani Isten országát.

Mi unitáriusok is az egyetemes keresztény egyháznak egyik felekezete vagyunk. Mi legyen az a benső ismertetőjegyünk, az a jellemvonásunk, amelyről mindenki megismerje, hogy mi nemcsak unitárius keresztények vagyunk, hanem egyben Jézus tanítványai is? Mert Jézus tanítványainak kell lennünk, s mint ilyeneknek kell küzdenünk, munkálkodnunk az Isten országa megvalósulásáért önmagunkban, családjunk körében, egyházunkban, az emberi közösségben. Nem lehet más ismertetőjegyünk, mint a szeretet egymás iránt. Mert Jézus minden idők keresztényeihez, mihozzánk is idézi szavait: „Arról ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek.“

Az egymás iránti közömbösség, egymással nem törődés gyengít, sorvaszt. A gyűlölet rombol, szétválaszt. Az egymás megbecsüléséből, tiszteletéből fakadó szeretet összetart, épít, megtart. Évszázadok nehéz megpróbáltatásai között az Isten országáért munkáló egyházunkat ez tartotta meg, a jövőben is csak ez tarthatja meg. Mint az egyetemes keresztény egyháznak, unitárius egyházunknak is hivatása az Isten országa megvalósításáért való munkálkodás. Hogy ezt a hivatást teljesíthesse, minket, az egyházat alkotó embereket át kell hogy hasson Isten országának eszméje, a szeretet, jóság és igazságosság minden cselekedetet irányító eszméje. Bármilyen legyen foglalkozásunk, bárminő munkamezőn dolgozunk, az Isten országa megvalósítására való törekvést tartsuk mindig szemünk előtt mint keresztényi és unitárius feladatot. Hogy ezt a feladatot minden téren: családban, egyházban, közösségekben megfelelően teljesíthessük, minden széthúzást, gyűlölködést kizáró összetartó szeretet legyen a mi igazi jellemvonásunk, ismertetőjegyünk. Ha mindenki erről ismer meg minket, akkor mondhatjuk el, hogy mi Jézus tanítványai, igaz keresztények, igaz unitáriusok, az Isten országának igaz munkásai vagyunk. Ámen.

ZOLTÁN SÁNDOR

A MUNKA ÖRÖME ÉS SZÉPSÉGE

1 M 3, 19

Isten befejezi legcsodálatosabb munkáját: a teremtést. E munka koronájaképpen megalkotja az embert, bibliai nyelven kifejezve: az Ó kópére és hasonlatosságára. Így lesznek az emberek Isten gyermekei. Lakhelyük a paradicsom, kényelem és gondtalanság közepette. Nincs miért hajtaniuk magukat, nincs semmi szükség munkára, áldozatra, nincs mi idegesítse őket, ami álmatlan éjszakákat okozzon, hiszen mindenük megvan. Isten ellenszolgáltatásként csak egy dolgot kér az embertől: a tudás fájáról ne egyék.

Mit tesz az ember? Semmittevésében, gondtalanságában méltatlannak bizonyul Isten bizalmára, szeretetére, s megszegi a tiltó parancsolatot. Ténykedésének eredménye: Isten kiűzi az első pár embert a paradicsomból. Amikor ezt teszi, sok próbatétellel, teherrel teszi nehezebbé az eddig gondtalan életet. Elhangzik az ún. isteni átok, mikor többek között ezt mondja az embernek: „Orcád veritékével egyed a te kenyeredet...“ Sokan tévesen értelmézik ezt a bibliai verset. Azt állítják, hogy Isten ezáltal megátkozta a kenyeret. A valóság viszont nem ez. Isten jól tudta és tudja, hogy kenyér nélkül az ember nem élhet. Ez mindennapi nélkülözhetetlen tápláléka. Arra neki paradicsomon belül vagy kívül egyformán szüksége van. Fenti intézkedésével Isten szembeállította az embert egy olyan ténykedéssel, amely ezelőtt teljesen ismeretlen volt előtte. Ez a *munka*. Eddig ingyen kapta a mindennapi kenyeret, ezután munka által kell megszerezze. Ilyen értelmezésben a kereszténység történelme folyamán sok vitára adott okot ez a bibliai rész: „Orcád veritékével egyed a te kenyeredet...“ A vitában két tábort lehet megkülönböztetni.

Egyik csoportba tartoztak és tartoznak ma is azok, akik hirdetik, hogy Isten részéről az emberiség történelme folyamán az volt az emberre nézve a legmegalázóbb isteni megnyilatkozás. Valóságos isteni átok, mert munkára, verejtékhullatásra kárhóztatta. Megbüntette az embert a munkával. Ezek az emberek nem tettek és nem tesznek egyebet, mint lépten-nyomon próbálták visszasírni, visszakönyörögni a paradicsomi életformát, kényelmet, munkátlanlanságot. Úgy beszélnek arról az életkörülményről, mint a legjobb, legcsodálatosabb életformáról, melyet sajnós meg gondolatlansága folytán elveszített az ember.

A másik csoportba tartoznak azok, köztük mi unitáriusok is, akik hiszik és hirdetik, hogy Isten részéről az emberiség történelme folyamán ez volt az emberre nézve a legmegtisztelőbb isteni megnyilatkozás. Míg a paradicsomban élt az ember, *Istennek csak gyermeke volt*, elkényeztetett gyermeke. Miután kiűzetett onnan, s elhangzott feléje a kijelentés: „Orcád veritékével egyed a te kenyeredet...“, az ember *Isten munkatársa*, a teremtés koronája lett. Ezáltal találta meg életének igazi célját, hivatását, tartalmát, szépségét. Ezáltal talált önmagára, s lett hasonlatos Istenhez. Mintha ezt a felhívást intézte volna Isten az emberhez: most pedig rád bízott a legszebb hivatás, mely méltó hozzád: a pusz-